

ZIUA MARINEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

„BIRUINȚA“, FOSTA NAVĂ COMANDATĂ DE TRAIAN BĂSESCU, S-A ÎNTORS ACASĂ DE ZIUA MARINEI

În prima duminică din august au fost sărbătorii oamenii care munceau „sub semnul ancorei”, după cum metaforic îi numeau pe marinari gazetarii vremii. La momentele aniversare au participat atât marina militară, cât și navele civile. Garnizoana Constanța a organizat o adunare festivă. La final, asistența, formată din cadre militare active și în rezervă, membri ai gărzilor patriotice și ai detașamentelor de pregătire a tinerețului pentru apărarea patriei, personal din unitățile „de profil” – a ascultat telegrama ce urma să fie trimisă lui Ceaușescu, sub semnătura „riguros-exactă” „Participanții la adunarea festivă consacrată sărbătoririi Zilei Marinei”.

Spectacol muzical-coregrafic-naval în Portul turistic Tomis

Ca în fiecare an, epicentrul sărbătorii a fost Portul turistic Tomis din Constanța. Puțin generoasă în amănunte, presa centrală a scris numai că „au avut loc spectacole artistice, întreceri specifice marinărești și concursuri sportive”. „După tradiție, detalia în schimb ambarcațiunilor, scrie aceeași gazetă, a urmat, un frumos moment poetic” intitulat „Eminescu la Pontul Euxin”. Cel mai probabil, organizatorii nu și-au pierdut vremea să numere de câte ori se va fi aflat poetul în Dobrogea. Cum în 1989 se împlineau o sută de ani de la moarte, toate „manifestările” trebuiau să includă în program cuvenitul „moment Eminescu”. Au urmat „un spectacol plin de culoare și ritm, cuprinzând obiceiuri și jocuri marinărești” și un spectacol muzical-folcloric – „Joc și cântec românesc” având în prim-plan corurile marinarilor și muncitorilor portuari. Ansamblul folcloric și soliștii clubului „Portul”, fanfara Casei Pionierilor și Șoimilor Patriei. Ceremoniile din portul Tomis s-au încheiat, tot după tradiție, cu plecarea cortegiului condus de Neptun, nu înainte ca zeul mărilor să le fi urat marinarilor noi succese, „în marșurile lor spre mările și oceanele lumii”.

Dublă sărbătoare pentru echipajul „Biruinței“

În 1989, mulți aveau a sărbători Ziua Marinei. Conform cifrelor oficiale, flota comercială a României avea 270 de nave maritime și 600 de nave comerciale fluviale, construite în șantierile navale autohtone, cele mai mari fiind la Constanța, Tulcea, Brăila și Galați. Pentru familiile echipajelor care navigau sub pavilion românesc și pentru alți cititori interesați, ziarul „Dobrogea Nouă” din Constanța informa la anumite intervale de timp ce nave urmează să revină în țară în următoarele zile și în ce porturi sunt ancorate nave ale flotei maritime comerciale române. Evidența era ținută de Întreprinderea de Exploatare a Flotei Maritime Navrom Constanța, care știa în ce port se afla fiecare navă la un moment dat. La 6 august, de Ziua Marinei, în Portul Constanța urma să ancoreze nava „Biruința”, una dintre cele trei comandate de Traian Bănescu înainte de 1989. La data amintită, 58 de nave erau ancorate în diverse puncte ale Globului, iar restul până la 270 erau în drum spre porturi străine ori în porturile din România.

Despre navele ce acum aparțin istoriei, din situația publicată de „Dobrogea Nouă” aflăm că mineralierul „Comănești”, lansat la apă în aprilie 1989, se afla în Portul Turabao din Brazilia; mineralierul „Bicaz” era ancorat la Puerto Ordaz din Venezuela; nava „Bărlad” era în Portul polonez Gdansk, „Bujoreni” ancorase la Ijmuiden, în Olanda. Nava „Zimnicea” scăpase cu bine din reparațiile capitale efectuate la începutul anului la Anvers, pe când Traian Bănescu era reprezentant al Navrom în amintitul port, de vreme ce la 6 august se afla ancorată în Portul Tripoli.

(Continuare în pag. a II-a)

Petrolierul „Biruința”, unul dintre cele mai mari din dotarea flotei comerciale românești, comandată trei ani de Traian Bănescu, a revenit, de Ziua Marinei, în Portul Constanța FOTO: AGERPRES

Turiști străini la Hațegana și ouă „OK“

Un loc în care tradiția a rămas tradiție, iar portul – port este Sibielul, sat transilvănean, unde turiștii străini au descoperit încă din anii '70 o pârćică binecuvântată din România.

Părințele Zoșim Oancea, ctitorul Muzeului de icoane pe sticlă de la Sibiel (obiectiv care face parte din patrimoniul UNESCO, devenit faimos în toată lumea), a realizat la Sibiel primele forme de turism rural din țară. Se poate spune astfel pe bună dreptate că preotul Oancea este părințele turismului rural din Mărginimea Sibiului, cel care „a așezat” Sibielul pe harta Europei. A găsit puterea de a o lua de la capăt după ce a făcut ani grei de temniță. După ce la Sibiel a poposit Harry W. Morgan, un ziarist american care s-a îndrăgostit de tradițiile autentice românești, au început să sosească aici grupuri de turiști străini care doreau să vadă satul de la poalele Cindrelului, care datează din anul 700. Primele gazde din Sibiel au fost Mărinuța și Ion Crăciun. În 1989, familia Crăciun continua să găzduiască turiști de diferite naționalități. Li s-au alăturat însă numeroși gospodari din Sibiel. „Turiștii îi aducea părințele Oancea. Îi prelua de la Ministerul Turismului. Aducea doar turiști străini care erau foarte încantați. Nu ne dădeau mulți turiști, doar 3-4 ca să ne putem ocupa de ei”, își amintește tanti Mărinuța Crăciun zâmbind, rememorând amintiri dragi. „Îi duceam aici, pe deal, unde o privilegie foarte frumoasă, iar pe drum treceau oi, vaci... Eram odată cu un grup de turiști și în calea noastră au ieșit cu 3-4 miei scăpați dintr-o grădină. S-or urcat pe gard când i-or văzut venind în fugă”, adaugă tanti Mărinuța. „Noi nu știam limba lor, nici ei limba noastră. Ne înțelegeam prin semne: «Hai încoace! Du-te ncolol». Asta era limbaul nostru”. Prima gazdă din agroturismul transilvănean și-a amintit apoi, cum o vecină de-a domniei sale, dorind să facă pe gazda bună a gătit toate ouăle din cuibar. „O vecină de-a mea, o femeie mai bătrână,

le-o făcut dimineața păpăradă, foarte bună, și cu puțină slănină. Turiștii s-au așezat la masă, iar ea i-o întrebat: «No, dragii mei, vă place păpărada?» Ei au înțeles ceva c-au răspuns: «OK». Supărată bătrâna s-a îndreptat spre cuibar spunând: «Eu v-am făcut păpăradă și voi vreți ochiuri, ochiuri vă fac!» S-o dus repede, o pus tigăița o mai spart 4-5 ouă. Iar când o venit cu ochiurile turiștii au gustat și au început: «OK, OK» semn că-s bune. Iar vecina mea, sâracă, a început a zice: «Auzi, ochiuri, ochiuri, da nu v-or fost de ajuns? Câte vreți să vă mai fac?» Apoi, sârmana femeie, ne-o povestit nouă.

Mărinuța Crăciun și-a amintit apoi că turiștii străini îmbrăcau cu drag costumul tradițional românesc și mergeau duminica însoțiți de gazde la biserică. „Îi costumam în haine de ale noastre, românești. Și îi duceam apoi la vecini și rădeau unii de alții când se vedeau așa.

Seara se mai lua curentul electric. Știau și ei că se la curentul seara câte 3-4 ore. Ne strângem undeva la o casă mai mare. Duceam muzică, de aici, din sat, cu fluiera, cântam, jucam. Îi luam la joc. Erau încantați și asculte muzică autentică românească. Am avut odată un grup de francezi. Și o fost nuntă în sat. Am întrebat către cei cu nunta: «Vin și eu cu francezii mei? «Sigur că da!», mi-au spus. Și ne-am îmbrăcat în costum românesc și am mers la nuntă. Și i-am arătat pașii unei doamne din grup. Și, până am ajuns acolo, îi învățase. O învățat tare repede pașii de la Hațegana. Iar eu trebuia să mă întorc spre dimineață acasă, să pregătesc mîncarea. Și îi tot făceam semne să mergem. Dar ea nimic. Îmi răspundea: «Non!?» și exclama cumva, pocit: «Frumos!?» Era tot ce știa. Dar oamenii din sat o luau în brațe și o jucau. Și i-a plăcut tare mult”, mai spune tanti Mărinuța Crăciun, depănând câteva amintiri dragi din vremea în care turismul rural se naștea în România.

Luminița CIOBANU

JURNALUL ZILEI

După ce au depus coroane la monumentele ridicate în cinstea martirilor grevei din 1929, minerii au mers în corpore la pădure. Vegheați de zeul Neptun, conștanțeni și turiștii aflați pe litoral au asistat la spectacolul susținut de marinari. Magazinele de legume și fructe din orașul de la malul mării vindeau pepenii verzi contra a 3 lei kilogramul. În parcurile din Capitală, artiști amatori și profesioniști se produceau de-a valma. Pragmaticii așteptau prima extragere Loto a lunii august.

Depuneri de coroane, serbări câmpenești cu mici și bere

Aniversații din Valea Jiului – cea mai mare zonă minieră din țară – și-au amintit de confrății trecuți la cele veșnice cu exact 60 de ani în urmă, în timpul grevei de la mina Lupeni.

(Continuare în pag. a II-a)

De la „ingineri ai sufletului omenesc” la „ajutoare de nădejde ale Partidului“

Vara anului 1989 avea să fie ultima în care scriitorii din România încă mai erau numiți „ajutoare de nădejde ale Partidului”. Ultima vară în care li s-a mai spus așa, dar și ultima în care, prin reprezentanții lor mai mult sau mai puțin aleși, dar de Partid întotdeauna puși, s-au mândrit cu deținerea acestui titlu. Ori măcar s-au prefăcut că s-ar mândri, evocându-l și invocându-l ca pe o atestare oficială a rangului și importanței lor, importanța „breslei literare” în cadrul sistemului. De la Demostene Botez, nevolnicul și vremelnicul, de numai un an (februarie 1965-februarie 1966), președinte al Uniunii Scriitorilor în momentul venirii lui Nicolae Ceaușescu la putere, și până la Dumitru Radu Popescu, ultimul președinte al Uniunii din perioada comunistă, toți cei care s-au aflat începând din anii '60 în fruntea organizației scriitorilor au făcut nesmintit uz de această formulă. Nici unul n-a ratat-o. Nici colțosul Zaharia Stancu (1966-1974), nici zaharisitul suprealist Virgil Teodorescu (1974-1977), nici pedantul

funcționar de partid George Macovescu (1977-1981), nescriitor, dar care avea să fie cel mai bun președinte al Uniunii din perioada comunistă. Au făcut, de asemenea, uz de ea mai toți scriitorii cărora li se dădea cuvântul la congresele și conferințele Partidului. A fost deseori folosită și la întâlnirile dintre Ceaușescu și scriitorii, frecvente la începutul regimului, tot mai rare apoi (ultima a fost în martie 1981, cu peste opt ani înainte de execuția dela la Târgoviște, din 25 decembrie 1989). Era inscripția de pe blazon.

Și se credea că autorul ei e Ceaușescu însuși. Unii i-au și atribuit-o de altfel, iar el n-a protestat, așa cum n-avea să protesteze la nici una dintre enormitățile generate de cultul personalității. Chiar dacă era o imposură, era un fleac. De vreme ce el chiar se credea un geniu, unul cu moț, nu unul de rând, „cel mai genial fiu al poporului român”, ce importanță mai avea dacă îi aparținea sau nu această expresie!?

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Polonezele știau că româncele sunt hoațe“

În vara lui 1989, Mariana avea 21 de ani și, pentru a treia oară, rata intrarea la Facultatea de limbi străine. „Încă din liceu eram hotărâtă să dau la filologie prin două limbi străine. În 1989, Ministerul Învățământului a dat o circulară prin care se spunea că nu se mai poate da examen la două limbi străine pentru a intra la Facultatea de Filologie și că e obligatoriu examenul la literatura română. Erau trei examene în total, celelalte două erau la o limbă străină și la gramatică. Eu tot liceul am visat să fiu studentă la franceză-latină și, când am aflat de circulara aia, mi s-au tăiat aripile. Nu învățasem la literatură pentru a admite, citisem doar ce îmi plăcuse, și la examen am luat 5 sau 6, insuficient pentru a intra, chiar dacă luam 9-10 la celelalte. În 1989, la «latină principal» erau 7 locuri și 15 concurenți pe un loc. Eu am luat 9,85 la latină, 8,50 la gramatică, iar la literatură, unde nu citisem nimic, 3. Atunci mi-am luat gândul să mai dau la facultate, dar în '90 s-a revenit la vechea formulă, am dat admitere la franceză și latină și am intrat în prima jumătate a listei.

După ce am picat atunci, în '89, am mers la mare, la Eforie Nord, la hotelul Belona, de lângă faleză, considerat ca având condiții foarte bune. Făceam plajă la nudiști, unde veneau polonezele cu tot felul de săpunuri, deodorante, țigări, haine, creme mai bune și mai ieftine decât cele românești. Știau și ele că româncele sunt hoațe; stăteau cu hainele scoase la vânzare legate unele de altele cu elastic și nu le dădeau din mână decât atunci când dădeai banii.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

6 AUGUST

Chiar a doua zi, prietena noastră din Elveția, profesoară de franceză la Universitatea din Pisa și autoarea unei cărți din colecția „Les Grands Suisses” (despre Blaise Cendrars), Anne Marie Jaton, îmi trimite o sumă mare de bani, în franci elvețieni, în loc să vină la înmormântarea lui René. Ca și cum asta n-ar fi de ajuns, tatăl prietenei noastre Marianne Sandels mi-a cumpărat o icoană mare pe sticlă, pictată de mine. Acum mă simt privilegiată de forțele nevăzute care veghează asupra mea și nu mai am nevoie să mă umilesc la bancă. „Cineva acolo sus mă iubește” și pe mine. Schimbări totale în fizionomia mea – toți spun că m-am făcut mai frumoasă. Se pare că disperarea dă chipului o atitudine plină de mister, ca la umbra unei lumini artificiale. Mi-am schimbat programul: mă scol dimineață și lucrez încurajându-i pe băieții lui René și, deși m-au lăsat să mă zbat singură cu datoriile făcute pentru editură, le-am dat toate drepturile mele de moștenitoare a soțului

și mână liberă să folosească cum vor ei veniturile de pe urma vânzării restului de facsimile și cele de pe viitoarea „Carte a fluturilor”. Mulți m-au criticat pentru această decizie, în primul rând Lionel, dar eu știu că am procedat corect.

„Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iași, Polirom, 2002, p. 265-266

Întregul complex de măsuri și reguli a fost folosit de slujitorii regimului pentru a ascunde de ochii presei străine adevărata Românie. De exemplu, din când în când au fost organizate excursii propagandistice prin țară, exersate cu nenumărate prânzuri și cine la care curgeau râuri de vin, iar dansatorii în costume naționale nu oboseau niciodată. De regulă, aceste excursii erau axate pe o vizită la vreo întreprindere fruntașă în producție. Odată, aflându-mă la o fermă de păsări și notând în agenda cifre ce demonstrau o formidabilă productivitate a găinilor de acolo, am auzit în spatele meu o discuție din care reieșea că această gospodărie aparține PCR și era scutită de livrările planificate către fondul de stat.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

6 august (Duminică)

Soarele a răsărit la 6:08, a apus la 20:34

Luna a răsărit la 11:00, a apus la 22:20

Sărbătoare creștină: Schimbarea la Față a Domnului (Pobrejenia) (Dezlegare la pește); Duminica a VII-a după Rusalii

S-a întâmplat la 6 august 1989

• Forțele armate ale SUA, cantonate în Panama, au efectuat manevre militare în apropierea capitalei țării. Potrivit unui comunicat al Pentagonului, aceste manevre ar fi avut ca scop „testarea capacității forțelor respective în vederea apărării proprietăților și intereselor americane în zonă”

• Un alt incident în care a fost implicat un submarin atomic, capabil să poarte arme nucleare, a avut loc sâmbătă. La bordul submarinului britanic „Walliant” s-a declanșat un incendiu. Un reprezentant al Ministerului Apărării al Marii Britanii a arătat că focul a izbucnit în compartimentul motoarelor „Diesel” și a fost localizat prin forțele echipajului

• Președintele SUA, George Bush, a semnat un decret pentru constituirea unei comisii în sarcinile căreia intrau elaborarea de măsuri în vederea combaterii terorismului pe linile aeriene

• Autoritățile Angolei au acuzat mișcarea antiguvernamentală UNITA de a fi violat din nou acordul privind încetarea focului. Astfel, la Luanda s-a precizat că membri ai UNITA au atacat cetățeni pașnici într-o serie de ambuscade, ucigând o persoană și rănind altele.

Ramona VINTILĂ

ZIUA MARINEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

„Biruința“, fosta navă comandată de Traian Băsescu, s-a întors acasă de Ziua Marinei

(Urmare din pag. 1)

Nu același lucru se poate spune despre reprezentantul armatorului: în martie, după discuțiile ținute în jurul costului reparațiilor – exagerat de mari, s-a spus atunci –, Traian Băsescu a revenit în România. Conform buletinelui Navrom, la 6 august situația navelor românești se prezenta după cum urmează:

Nave în drum spre țară: „Biruința“ sosește astăzi, 6 august; „Rădăuți“ – 7 august; „Baia de Criș“, „Pionierul“ – 8 august; „Brăneșu“, „Tg. Trotuș“ – 10 august; „Grădiștea“ – 12 august.

Nave în porturi străine: „Aiud“, „Arad“, „Avrig“, „Curtea de Argeș“, „Fundulea“ – Singapore; „Alexandria“ – Port Suez; „Bacău“, „Peris“ – Casablanca; „Baia Mare“, „Calafat“, „Covasna“, „Sovata“, „Râmnicu Vâlcea“ – Iteea; „Bals“, „Bicaz“, „Borsec“, „Oltul“ – Puerto Ordaz; „Beiuș“, „Blaj“ – Bejla; „Bujoreni“ – Ijmuiden; „Bărlad“ – Gdansk; „Călan“ – Takoradi; „Călărași“ – Naksco; „Carpați“ – Alger; „Comănești“ – Tubarao; „Cotnari“ – Visakhapatnam; „Crișana“ – Ceyhan; „Dacia“ – Sidi Kerir; „Deva“ – Diliskalesi; „Făurei“ – Colombo; „Firiza“ – Bangkok; „Giurgiu“ – Tsinkiang; „Humulești“ – Dubai; „Hunedoara“ – Alger; „Ifoș“ – Bombay; „Mărășești“ – Xingang; „Mehedinți“ – Dar Es Salaam; „Moinești“ – Conakry; „Oituz“ – Iucaro; „Panciu“ – Davao; „Piatra Olt“ – Rotterdam; „Plopeni“ – Agaña; Marina; „Războieni“ – Port Suez; „Rupea“, „Tecuți“, „Teiuș“, „Topoloveni“ – Alexandria; „Săcele“ – Cresssea; „Sibiu“ – Ravenna; „Sucevița“ – Hook of Holland; „Tg. Bujor“ – Algeiras; „Tg. Frumos“ – Durres; „Tg. Mureș“, „Port Said“, „Tomis“ – Victoria; „Tutova“ – Pireu; „Valea Albă“, „Zalău“ – Mina Gabos; „Zimnicea“ – Tripoli.

Celelalte nave ce alcătuiau flota maritimă comercială a României în 1989 se aflau în drum spre porturi străine sau în porturile românești.

Ușor de scris, greu de semnat

Presa centrală și locală a marcat momentul prin articole trase la îndigo, croite după una și aceeași schemă. Era semnul că toată lumea aplica o unică rețetă. Căci în astfel de ocazii, nu creativitatea ori ieșirea din șabloane era preocuparea de căpătâi a gazetari-

58 de nave comerciale erau ancorate în felurite puncte de pe Glob

FOTO: AGERPRES

lor vremii, ci tocmai reversul – cum să faci să nu depășești nici măcar cu un milimetru fragila și mereu schimbătoare linie de hotar între „ce e voce“ și ce nu. Indiferent de aniversare, prima referire era musai la cuvântările lui Ceaușescu, la „teze și orientări“, în general la documentele de partid. Succesele erau dedicate apoi zilei de 23 August și Congresului al XIV-lea al PCR. Progresele făcute în fiece domeniu erau decontate în dreptul „Epocii de Aur“ și al lui Ceaușescu personal, aflat la originea tuturor realizărilor. Pentru veridicitate, se introduceau neapărat câteva cifre, comparate cu datele din 1965, anul Congresului al IX-lea și, mai ales, al alegerii lui Nicolae Ceaușescu în funcția de șef al partidului. Se mai cita o „vizită de lucru“ a aceluiași drept argument al preocupării pentru domeniul în cauză. Finalul aparținea angajamentelor. Și astfel, mai trecea o aniversare.

După câte au povestit ziaristi de-atunci, procesul de scriere propriu-zis a articolelor politice era partea cea mai simplă. În ultimul an al puterii comuniste, adevărata problemă era să găsești un „om al muncii“ gata să-și împrumute numele pe post de semnătură sub frazele-tip rapid înșirate de redactor cu un prilej sau altul. Blazarea îi cuprinsese până și pe

„oportuniștii de profesie“, gata oricând să facă servicii puterii. De Ziua Marinei, gazetarii de la „România liberă“, au apelat la serviciile locotenent-colonelului Petre Băna, colegii de la Informația Bucureștiului, la căpitanul de rangul trei Ioan Ciubucă. Mai înainte, ziaristi de la „Dobrogea Nouă“ din Constanța realizaseră un grupaj sub genericul „Congresul al IX-lea al PCR, deschizător de eră nouă în istoria țării. Puternic unit în gând și faptă, urmărm neabătut conducătorul iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu“. Cu acest prilej, una dintre „opiniile“ a fost semnată de Mircea Băsescu, comandant de cursă lungă pe nava „Ploiești“, pe care o redăm în continuare.

Mircea Băsescu omagia realizărilor „Epocii Ceaușescu“

„Pentru flota maritimă comercială românească, ne spune Mircea Băsescu, comandant de cursă lungă pe nava „Ploiești“ – glorioșii ani inaugurați de Congresul al IX-lea al partidului, această epocă numită de întregul popor cu numele titlului său – „Epoca Nicolae Ceaușescu“ – incomparabilă, prin realizările sale, cu o altă

perioadă din istoria patriei, a însemnând o adevărată renaștere, o împlinire a idealurilor profesionale ale tuturor navigatorilor. Căci astăzi, în pragul celui de-al XIV-lea Congres, când rememoram drumul parcurs de flota românească în acești 24 de ani de mari împliniri, putem concludiona că ea este, într-o covârșitoare măsură, creația „Epocii Nicolae Ceaușescu“. Căci dacă în 1965 flota dispunea de 32 de nave, azi numărul lor este de aproape zece ori mai mare, iar tonajul ei atinge peste cinci milioane tdw. Având în dotare nave moderne, specializate, de toate tipurile – de la nave de mare tonaj la nave RO-RO sau feriboturi, printre ele aflându-se și nava noastră, petrolierul „Ploiești“, de 85.000 tdw, intrată în flotă în acest an, marinarii români au toate condițiile să-și îndeplinească exemplar misiunea, neprecupețindu-și eforturile spre a transpune în fapte indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a sporti continuu eficiența navelor noastre, de a fi o punte trainică peste mări necesară economiei românești în plină dezvoltare, participării sale, mereu mai pregnante, la marile schimburi materiale și spirituale între popoarele lumii.“

Cristina DIAC

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Dimineața, la placa comemorativă din incinta Minei Lupeni și la monumentul „Lupeni 89“ din orașul minier au fost depuse coroane de flori din partea autorităților locale de partid, a conducerii Combinatului Minier Valea Jiului, a sindicatelor. Minerii, gărzi patriotice, tineri din detașamentele de pregătire pentru apărarea patriei, pionieri și șoimi ai patriei au dat onorul celor căzuți, iar fanfara a intonat Imnul Eroilor. Asistența a păstrat un moment de reculegere. După momentele oficial-festive, minerii și familiile lor au luat drumul zonelor de agrement din Petrila, Petroșani, Aninoasa, Vulcan, Lupeni și Uricani. Presa centrală informa despre „programe artistice“ oferite în dar minerilor de ziua lor, susținute de fanfare, tarafuri, orchestre de muzică populară și ușoară, echipe de dansuri, soliști vocali și instrumentiști, ansambluri folclorice profesioniști. Din amintirile participanților reiese că de Ziua Minerului, sărbătorii petreceau o după-amiază la pădure. Micii și berea, „marca“ sărbătorilor din calendarul laic de tipul lui 1 Mai ori 23 August n-au lipsit nici de această dată.

Eroii nu au vârstă

În 1989, minerii omorâți de autorități în 1929 erau considerați „eroi ai clasei muncitoare“, căzuți în lupta cu autoritățile. Cu adevărat greva fusese unul dintre cele mai mari conflicte de muncă ale epocii. Numai că minerii s-au revoltat împotriva condițiilor grele de lucru, fără să dea conflictului vreo tentă politică. În acele vremuri, conducerea de la Moscova chiar a re-proștat partidului comunist din România că a ratat un bun moment de a se pune în fruntea „clasei muncitoare“ și de a întoarce în folosul propriu nemulțumirile – reale – din tabăra muncitorească. Oricum, grevele mari se numărau pe degetele unei singure mâini, iar istoria partidului comunist dintre cele două războaie mondiale

Ceaușescu, surclasat de zeul Neptun

În extremitatea sud-estică a țării, în portul turistic Tomis din Constanța și la Mangalia se sărbătorea breasla marinarilor. După tradiție, ceremoniile au stat sub semnul lui Neptun. Ede mirare că „atribuțiile“ consacrate ale zeității apelor marine n-au fost uzurpate de „Geniul Carpaților“. Probabil că și imaginația curtenilor și inventatorilor de formule meșteșugite își atinsese limitele în ultima vară din viața lui Nicolae Ceaușescu. Așa că Neptun și-a văzut de treabă. Festivitățile au fost deschise o dată cu intrarea în port a zeului Neptun. Patronul mărilor, împreună cu turiștii și localnicii, a urmărit parada ambarcațiunilor, un moment poetic intitulat „Emineșcu, la Pontul Euxin“, un program de jocuri marinărești și nelipsitul spectacol muzical-folcloric – „Joc și cântec românesc“, susținut de corurile marinarilor și muncitorilor portuari, soliști ai clubului Portul și de fanfara Casei Pionierilor și Șoimilor Patriei. După ce-a văzut toate acestea, Neptun s-a reintors acasă la el, sub intensul nesfârșit al mărilor. Nu înainte de-a ura marinarilor multe succese.

Prețurile lunii august

Una dintre deosebirile dintre economia socialistă și economia de piață era mecanismul de formare a prețurilor la bunuri și servicii. Regula de aur a economiei de piață – care spune că prețul de formează liber, prin confruntarea cererii cu oferta – nu era valabilă în economia românească din 1989. Astfel, limitele între care puteau varia prețurile erau stabilite pe cale administrativă, de autorități, și ajustate la anumite intervale. Bunăoară duminică, 6 august, gospodinele din județul Constanța puteau cumpăra de

la apozarele de stat vinete de câmp calitate I contra unei sume cuprinse între 6,25 și 6,50 lei pe kilogram. La aceeași dată, ardeul gras calitate I costa între 5,25 și 5,50 lei kilogramul; cel de calitate a II-a era ceva mai ieftin – 4,25 lei pe kilogram. Dintre fructele de sezon, pepenii verzi se vindeau la magazinele de legume și fructe cu 3 lei kilogramul, iar cei de calitate a II-a costau cu cincizeci de bani mai puțin; strugurii superiori calitatea întâi erau ceva mai scumpi – între 7,25 și 7,50 lei pe kilogram, superiiori de calitate a II-a se vindeau cu 6,75 lei; cei mai ieftini erau strugurii medii calitatea a doua și obișnuitele calitatea a doua – ambele sortimente vândute contra a 6 lei kilogramul. Valoarea în bani a legumelor și fructelor fusese stabilită de Consiliul Popular al Județului Constanța, prin decizia nr. 335 din 15 iulie 1989 și intrase în vigoare la 1 august, ora zero.

Album duminical

În duminicile de vară bucureștenii erau invitați să se relaxeze în parcuri și grădini de vară. Dimineața, de la ora 11:00, lângă Estrada Vacanței, copiii de la Teatrul de păpuși „Licurici“, îndrumați de Gabriela Stamatadi, au susținut reprezentațiile „Asta este toată povestea“ și „Pisica mofuroasă“. Existau oferte și pentru adulți. Spectacolele de muzică populară păreau să dețină capul de afiș peste tot în țară, de la Petrila până la Mangalia. Capitala n putea face excepție. De la ora 18:00, la Teatrul de Vară, „23 August“, Ioana și Mărin Cornea, Mițuța și Dumitru Ridescu, Tudor Heica și Ileana Ciucleuțe susțineau spectacolul „De dor cânt, de dor doinesc“. De la aceeași oră, în parcurile Titan, Tineretului și Drumul Taberei i-au distrat pe bucureșteni formații de amatori laureate la Festivalul Național „Cântarea României“. Mai spre seară, jucătorii la Loto așteptau prima extragere a lunii august. Biletele puse în joc avea un unic preț de 10 lei. Cine ghicea numerele extrase putea dobândi autoturisme și sume de bani. „Se poate câștiga și cu numai două numere“, anunțau organizatorii.

Cristina DIAC

În piețele agroalimentare și în apozare aparuseră pepenii verzi, care se vindeau cu 3 lei kilogramul

JURNAL DE EXPEDIȚIE

Căliman și-arată frumusețile!

La 6:30 suntem în picioare. Ne spălăm și mâncăm. La ora 7 avem autobuzul spre exploatarea minieră din Călimani. Mergem împreună cu echipajul de la Pătrăuți. Distanța nu este lungă și ajungem în jumătate de oră. Șoseaua are numeroase serpentine în lungul râului Neagra.

Ajungem sus, coborâm și ne întâmpină o liniște adâncă. Astăzi este, Ziua minerului și, spre deosebire de alte zile, utilajele nu funcționează. Întâlnim un muncitor care lucra la o prospectiune de plumb sub lezerul Călimanului; binevoitor, ne conduce pe o potecă nemarcată. În această zonă, turismul este închis din cauza exploatarei miniere. Întâlnim câteva exemplare de „Pinus ceruba“, ale căror conuri sunt protejate cu pungi de plastic, găurite. Recunoaștem aici munca plină de pasiune a echipajului de la Școala Generală nr. 3 Suceava, care cu ani în urmă a colindat Munții Călimani.

Soarele devine din ce în ce mai puternic. De pe potecă o luăm pe creastă. Ienuperișul este foarte des. Numeroase crengi dezgolite par coarne de cerb. La stânga, șoseaua pietruită duce spre Toplița. Ne oprim să ne tragem puțin răsuflarea. Însoțitorul nostru ne spune că aici a fost o fabrică în care se prelucra pinul, din care se scotea ulei folosit pentru export.

Ajungem la lezerul Pețișului. Ne încântă frumusețea locului. Ce păcat că unii turiști nu știu să respecte natura! În apa limpede și temerătoare vedem cutii de conserve. Pe mal, resturi de foc și hârtii. De cealaltă parte a lacului, urmele șanțierului; grilaje din metal, bucați de ciment, plăci din lemn. Găsim câteva bețe lungi și tragem la mal cutiile, strângem hârtiile și le îngropăm sub o piatră. Împrăștiem și resturile focului. De cealaltă parte

așezăm grilajele și plăcile ordonat, în jneperiș, curățim malul de uscături și de hârtii.

Observăm că lacul este alimentat de izvoare și are și scurgere. Ne gândim că este ideal pentru creșterea păștrăvilor, deoarece apa este în permanență oxigenată. Facem unele măsurători. Simțim că ni s-a rarefiat, după atâta drum, și rezervele din stomac și întindem masa. Admirăm în același timp ceea ce colțșor, rând pe rând, cât cuprindem din această Rezervație naturală care se întinde pe 2 ha.

Leșim din nou la drum. Întâlnim mulți molizi cu coroana în formă de steag, ceea ce arată direcția permanentă a vânturilor de nord. Am depășit limita județului nostru și trecem în județul Harghita. Ne oprim pentru puțin timp la refugiu, „Salva-mont“. Este o clădire înaltă, jos are bucătăria, iar sus pricuri și sobe. Discutăm cu un tovarăș alpinist din Gheorghieni, aflat aici cu familia, care se miră că în județul Suceava pionierii se ocupă de marcajele turistice. Îi asigurăm că, deși suntem mici, facem totuși lucru de calitate. Ne îndreptăm spre Vârful lezerul Călimanului. Soarele arde, dar vântul este puternic. Distingem la orizont vârful Bradu Ciont, Retiș, Șaua Bradu Ciont, vârfurile Haita, Pietroul, Mălierș, 12 Apostoli, Sucaci.

Ora 11:35. Cucerim Vârful lezerul Călimanului (2013 m). Am întâlnit mult mai multe stânci pe versantul vestic. Observăm fenomenul de dezagregare și etajarea vegetației pe altitudine. Geologul ia câteva mostre interesante. Ne oprim pentru a lua masa. De aici craterul Călimanului din care se ridică mai multe vârfuri între care și ziguratul Negoitului Românesc cu exploatarea minieră, se vede „ca-n palmă“. Jos, se distinge lacul de pe un afluent al

râului Negri, Dumitrețul, de un verde intens.

Începem coborârea. Intrăm în pădure și înaintăm cu greu din cauza „bărzaunilor“ (crengile uscate ale molizilor). Înaintând și glumind s-a făcut foarte cald. Simțim că am obosit. Ne oprim la un izvor și ne odihnim 10 minute.

Ajungem în tabără la ora 17:30, dar ne grăbim să mergem în sat. Avem o mulțime de întrebări pregătite.

Istoricul se interesează despre trecutul satului și despre legenda lui. Una din legende afirmă că denumirea satului Gura Haitii provine de la o veche îndeletnicire, vânătoarea. Vânătorii trăiau în tinuturile: Neagra Șorului, Șaua Dornei. Părași și veneau la vânătoare în strămoșii vâii, locul de întâlnire al văilor Haita și Neagra. Cu timpul, numele de strămoșii vâii se identifica cu cel al haitelor de lupi. În felul acesta s-a ajuns la denumirea de Gura Haitii.

Bătrânul cioban ne vorbește și despre obiceiul transhumanței. Ciobanii, în trecut, își construiau o „lărlă“ formată dintr-o cameră de locuit, o șură sau „corla“ și un grajd. Ciobanii urcau la munte de cum se desprăvăra și coborau iarna, la căderea primilor fulgi. Pentru păstrarea produselor lactate se foloseau căldări de urdit, bardacă de făcut cașul. Căldarea de urdit era făcută din aramă. Budaca din doage de lemn cu cercuri. Atât cât și cegornicul erau construite din doage de lemn cu cercuri, înfundate la ambele capete, diferența existând doar în mărime.

Ne întoarcem la tabără la ora 20:00. Mâncăm mămăligă cu brânză și ouă. Apoi stabilim planul nostru pentru a doua zi, dorim să-l realizăm cât mai bine. Ne culcăm la ora 22:00.

Journal de expediție Montana IV

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Polonezele știau că româncele sunt hoațe“

(Urmare din pag. 1)

Cremerle și șampoanele le țineau lipite de cearșafuri. Le cumpărăm fără să mai conteze prea mult cum miroseau, pentru că la noi deja nu se mai găseau Farmec 16, 86 și Favorit, care miroseau bine. Mâncarea era proastă, iar ca să mănânc o friptură cu cartofi prăjiți era foarte scump. La restaurantul hotelului era mereu în meniu ciorba de legume și peștele cu orez. Vara mai era cum mai era, te relaxai, dar am fost atunci, în '89, la mare și de 1 Mai. Erau câteva garnituri care pleacă din Gara de Nord în noaptea dinspre 30 aprilie spre 1 mai. Era așa o imbulzeală, că erai fericit dacă reușea să intri pe geam în tren. Pe vremea aia, toate cărciumile erau închise de 1 Mai și trebuia să îți faci provizii de acasă. Cumpărăm vermur „Mamaia“ pentru fete, cniac „Bas-

tion“ pentru băieți și țigări „Dacia“, cu filtru de hârtie și mai ieftine sau „Golf“ și „Cismigiu“, mai scumpe. În imbulzeala din tren, sticlele s-au spart peste haine și țigări. Am lăsat țigările la uscat pe balcon, la hotelul Slătina, unde stăteam, undeva între Neptun și Olimp. În cameră, am frig infernal și noi nu aveam nimic de băut, iar țigările căpătaseră arome ciudate. Sigurul mod în care ne puteam încălzi era să facem un duș fierbinte. Era frig și ploaie și am stat în cameră două zile și două nopți și am jucat whist și rents, pe porunci. Ascultam atunci la un casetofon Glenn Medeiros, Chris Isaak și Black. Poruncile erau, pentru grupa de fete, să le facă rost băieților de deodorant „Denim“, iar pentru băieți, să le facă rost de „Impulse“. Dar, înainte să ajungem la mare, am mai avut o surpriză cu trenul. Am văzut că

ne-am oprit la Medgidia și că nu mai plecăm, iar la un moment dat am întrebam pe geam ce se întâmplă. Așa am aflat că ultimele două vagoane din tren rămăneau în Medgidia și că următorul tren spre Constanța era un personal care venea peste patru ore. Când s-a terminat concediul, am revenit la serviciu; munceam la o magazie, unde făceam bonuri de intrare/ieșire la țevi, profile din aluminiu, tablă etc. Era ceva total nepotrivit cu pregătirea mea, dar nu aveam ce face. După serviciu, mergeam la meditații la latină și franceză, de două ori pe săptămână, și câteodată la teatru. Am văzut în anul ăla „Cameristele“, „Diavolul și bunul Dumnezeu“, „Ivonna, principesa Burgundiei“. La cinema nu prea mergeam, oferta de filme era jalnică, iar cinematografele de pe bulevardul Kogălniceanu erau nefrecventabile.

Venea lume proastă, care îți scuipa semințe în cap, iar pe la picioarele mai apărea câte un sobolan. Uneori, după serviciu, mergeam și mă așezam la coadă, la magazinul de lângă locul de muncă. Am stat o dată la coadă la ness, se auzise că e destul pentru toată lumea. Apoi, după o vreme, a venit cineva și a zis că mai sunt doar 20 de cutii, iar noi eram peste 100 la coadă. Oamenii s-au panicat, s-au înghesuit și au spart vitrina, iar eu, fiind prima de lângă geam, m-am tăiat în cioburi și nici nu am apucat năss. În alimentaria aia, unde de obicei se găseau numai pungi de creveți și o slănină rănecă, pe care nu o cumpăra nimeni niciodată, după revoluție am văzut pentru prima oară unt la calup și ficat congelat. Mai uit în spate și nu îmi vine să cred ce am trăit.“

[a consemnat Irina MUNTEANU]

Imagini color într-o lume cenușie

Înainte de Revoluția din 1989, televizorul color constituia, de obicei, un apana al „oamenilor muncii descurcări“. Deși prima transmisiune oficială în culori a TVR avusese loc la 23 August 1983, în 1989 numărul românilor care posedau un televizor color era foarte mic raportat la cel al locuitorilor întregii țări. Au urmat, ani la rând, așa-numitele programe „parțial-color“, realizate prin oprirea intenționată a transmisiilor în culori din regia de emisie, pe anumite intervale orare. Un amănunt „plin de culoare“ îl reprezenta menționarea în revista intitulată sugestiv „Tele – Radio“ a emisiunilor de televiziune difuzate „alb/negru“ și a celor transmise color. Principiul motiv era, chiar dacă nu se recunoștea oficial, prevenirea folosirii de către posesorii de aparate color a unor „măsuri coercitive“ împotriva televizoarelor respective dacă erau difuzate emisiuni „alb/negru“. Primele televizoare color comercializate în România se numeau Tecolor, erau făcute cu piese produse în URSS și reprezentau copii fidèle ale unui model botezat Coloret, fabricat în fosta Republică Democrată Germană. Ulterior, au apărut și alte modele, Cromatic și Elcrom, realizate și prin contribuția „autohtonă“ a muncitorilor de la Electronica. Dar, deși gama mărcilor începuse să se diversifice, achiziționarea unui astfel de aparat constituia o adevărată aventură pentru românii de rând care nu puteau apela la cvasi-generalizat sistem „Pile, Cunoștințe și Relații“ (PCR). Procedura „oficială“ presupunea înscrierea pe o listă pentru a primi aprobare în

vederea cumpărării unui televizor color. Tabelele erau supervizate de secretarii de partid și de personalul din conducerea MICM. Liste cu aprobări erau trimise ulterior la Magazinul Victoria sau alte magazine importante din București sau din țară unde fericirii aleși erau chemați să își „recepționeze“ produsul. Așteptarea acestora dura, de regulă, câteva luni. Existau însă, și excepții de la regulă, aprobări date, „peste rând“ pentru persoane care aduseseră servicii deosebite Republicii Socialiste România sau Partidului Comunist Român. Dar mai erau și câteva grupuri de indivizi „ișteți“ care, contra unor sume de câteva sute de lei, puteau oferi televizoare color, „fără aprobare“ la orice oră. Din păcate, însă, oferta Televiziunii Române pentru posesorii unor astfel de aparate era, la vremea respectivă, destul de săracă. Pe lângă faptul că orele de transmisie color fuseseră sensibil reduse, acestea erau dedicate, aproape în exclusivitate, „Tovarășului“, „Tovarășei“ sau mărețelor realizări ale oamenilor muncii. Astfel încât românii ce posedau televizoare color orientau antenele, în funcție de poziția geografică, spre Bulgaria (bucureștenii și cei din sudul țării), spre URSS (cei din nord-est), spre Ungaria (cei din Ardeal) sau spre Iugoslavia (cei din Banat și sudul Munteniei). Cei mai „ghinioniști“ erau, se pare, locuitorii din centrul României care nu puteau recepționa decât programele TVR. Iar conținutul acestora, deși era prezentat uneori în culori, păstra aceeași tentă monotonă și tristă.

Radu POPA

De la „ingineri ai sufletului omenesc” la „ajutoare de nădejde ale Partidului”

(Urmare din pag. 1)

Persecutatul scriitor sovietic Mihail Bulgakov, autorul romanului „Maestrul și Margareta”, are o schiță satirică în care Stalin îl invită la Kremlin pentru a i se plânge. „Mișa, Mișa, toți urlă «genial, genial», iar eu nu am tu cine clocni un coniac!”.

O asemenea schiță avându-l ca personaj pe Nicolae Ceaușescu în locul lui Stalin este însă de neconceput. Dar nu pentru că Teodor Mazilu, Ion Băieșu, Marin Sorescu, Fănuș Neagu și încă mulți alți scriitori români n-ar fi putut avea această idee, ci pentru că o făcea imposibilă natura sumbră, închisă și vulgară a megalomaniei lui Ceaușescu, nutrită din abisurile stupidității, viciului și inculturii.

De fapt, în limbajul ideologic-literar românesc expresia „ajutoare de nădejde ale partidului”, prin care se desemna rolul scriitorilor în comunism, a fost substituită celebrei definiții staliniste „ingineri ai sufletului omenesc”. A fost folosită oficial și la cel mai înalt nivel politic, prin umare impusă în limbajul public, de Gheorghe Gheorghiu-Dej, în cuvântarea ținută în ianuarie 1962 la Conferința pe țară a scriitorilor. Partidul, zise el atunci și acolo, îi „consideră pe scriitorii ajutoarele sale de nădejde în opera măreață pe care o durează poporul român”. Era o traducere, era o adaptare născocită de vreunul dintre versatili propagandiști ai lui Dej, gen Leonte Răutu? Era în orice caz, și acesta fusese în mod cert înțelesul politic al lansării ei, încă un pas simbolic pe calea unei relative detașări de Moscova. Simbolic și prudent totodată, fiindcă nu concepția bolșevică despre literatură și scriitori era pusă în cauză, ci doar exprimarea ei stalinistă.

Inevitabil însă și indiferent de motivațiile ei, schimbarea formulării avea să angajeze și o schimbare de conținut. Când, la începutul anilor '30 ai secolului trecut, îi definise pe scriitori drept „ingineri ai sufletului omenesc”, Stalin o făcuse în virtutea unui proiect global de nouă societate, dar și ținând seama de specificitatea literaturii. Într-un text recent publicat, politologul francez Claude Lefort se întreabă, mai mult retoric, dacă nu cumva numindu-i așa pe scriitori,

Stalin nu făcea dovada unei anumite înțelegeri a literaturii. Îi plăcea să citească și să fie înconjurat de scriitori, reamintește Claude Lefort, ceea ce nu se poate spune despre niciunul dintre cei doi dictatori comuniști români. De aceea, presupune politologul francez, presupunere ce se situează de altfel în linia celor mai recente cercetări istoriografice, Stalin pare să fi ținut seama de rolul sensibilității și imaginației în alcătuirea fiecărei ființe omenești, oricât ar fi fost el convins de rolul decisiv al constrângerii. De aceea, pare-se, îi vedea el pe scriitori drept specialiști („ingineri”) într-un domeniu foarte deosebit, cel al „sufletului omenesc”.

Or, în expresia românească „ajutoare de nădejde ale partidului”, această precizare și totodată recunoaștere a specificului literaturii dispăre. Singura calitate recunoscută de Partid scriitorilor români devine cea de anexe, de auxiliari. Spus de-a dreptul, de slugi. Slugi de încredere, „de nădejde”, dar slugi. „Ajutoare”. Ceva secundar, de mâna a doua, de care te poți lipsi sau pentru care găsești oricând și oriunde înlocuitori. Și-l poate cineva închipui pe Ceaușescu telefonându-i, el, unui președinte al Uniunii Scriitorilor pentru a-l întreba, de exemplu, dacă Nichita Stănescu e sau nu un geniu? Cum a făcut Stalin cu Pasternak?! Lui Ceaușescu îi ajungea Tovarășa, de altcineva nu avea nevoie. Pentru el scriitorii și artiștii erau niște persoane suspecte, gata oricând, „să-și facă de cap”, cum va spune în 1972, cu o ură grea, venită din străfundurile lui de semi-analfabet, după interzicerea spectacolului cu „Revizorul”. „Pentru noi nu are nici o importanță ce spune Lucian Pintilie și alții de teapa acestuia”, și-a dat drumul Ceaușescu atunci, „nu este permis să lăsăm pe nimeni să-și facă de cap”. Gândire și comportament de vechil, de slugă ajunsă în frunte și care nu vede în ceilalți decât slugi ce trebuie ținute strâns în frâu.

Trei ani și ceva mai târziu, la scurtă vreme după moartea lui Dej, expresia „ajutoare de nădejde ale partidului” fusese trecută discret în patrimoniul lui Ceaușescu, unde avea să rămână ținută până în decembrie 1989, când a dispărut odată cu el.

Mircea IORGULESCU

La tribună: D. R. Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor

FOTO: Arhivele Naționale

CALENDARUL DE PERETE

Dezvoltarea construcțiilor navale în România

În domeniul construcțiilor navale se deschide o perspectivă deosebită, în deplin acord cu evoluția și tendințele manifestate pe plan mondial cu cerințele pieței internaționale și satisfacerea tehnologiilor de transport ale beneficiarilor. Ca urmare, acțiunea de modernizare și dezvoltare a producției de nave românești este orientată către asimilarea și fabricarea de nave de complexitate medie și mare, destinate transporturilor specializate. Programul special privind dezvoltarea construcțiilor navale în cîmpul actual creează posibilitatea creșterii ample a volumului de transporturi de mărfuri, inclusiv sporirea gradului de participare a flotei comerciale la acțiunile de export-import, evidențiată

prin creșterea volumului transportat de la 48,8% în 1985 la 82,3% în 1990. Exprimat în unități fizice, acest efort reprezintă construirea și livrarea în perioada menționată a 48 de petroliere, 20 de vrăchiere sau mineraliere și 137 de cargouri de mărfuri generale, toate pentru flota maritimă. Deoarece creșterea pentru transportul fluvial este preliminară de la 19,2 milioane de tone mărfuri la 36,2 milioane de tone în 1990, se impune construirea a 132 de nave propulsate (împingătoare) și a 235 de nave nepropulsate (barje, tancuri etc.), la care se mai adaugă un număr important de nave specializate și de pasageri. Pentru asigurarea acestei impresionante evoluții a construcțiilor navale, în Program se prevăd și soluții

tehnice, tehnologice și de organizare. În prezent, gradul de integrare în construcțiile navale a atins 97% la navele maritime și 100% la navele fluviale. Liniile tehnologice automate pentru asamblarea și sudarea secțiilor plane pentru nave se extind la toate șantierele navale românești. Colectivele șantierei navale de la Galați, Mangalia, Brăila, Tulcea, Hârșova se mândresc cu deosebite realizări de nave care străbat toate mările și oceanele lumii, cu pregătirea construirii noilor tipuri de platforme de exploatare a petrolului de pe platoul românesc al Mării Negre, inclusiv cu navele de servire și intervenție în cadrul acestei activități.

Calendar, 6 august 1989

RADIOGRAFIILE CULINARE

CUM ÎNCROPEȘTI O „CINĂ ROMANĂ”, PE COVOR!

M-au anunțat că vin în vizită niște prieteni din Ardeal, pe care nu-i mai văzusem de 10 ani. Soții Viorica și Gică Lupșa, oameni deosebiți, pentru care merita să fac eforturi ca să-i primesc cum se cuvine. A doua zi, la ora 8:00, aveau tren către casă. Sosiseră în București numai pentru o zi, cu o jalbă la un minister. M-au anunțat că vor ajunge la mine după ora 8:00 seara, urmând să rămână peste noapte.

Cu banii eram la pământ. Într-un raid scurt am cumpărat patru cutii de ciuperci feliate, din cele chinezești și patru cutii cu fulgi de creveți, vietnameze. M-am apucat de treabă. Am făcut un aluat fraged, din untură, drojdie, ou, făină „trei nule”, a mai bună și un praf de sare. Am scurs bine ciupercile și am tocat patru cepe, pe care le-am înăbușit, apoi am pus și feliiute de ciuperci și un praf de piper. Le-am lăsat împreună cam 10 min, la foc mic, apoi le-am dat la răcit. Am întins coca și am făcut pătrățele pe care am pus o linguriță de ciuperci și apoi le-am pliat ca pe poalele în brau. Le-am dat la cuptor și am obținut o mulțime de „cocuțe” rumenite și fragede, pe care le-am pus pe un platou mare. Am dat gata și fulgii de creveți. Am curățat două kilograme de cartofi, i-am făcut pai și i-am pus la prăjit. Când am terminat ultima serie de cartofi prăjiți au venit musafirii.

Au intrat și mi-au umplut holul, pentru că erau mari! Rumeni la obraji și plini de voce bună mi-au alungat tristețea. Și-au lăsat bagajele uriașe pe hol și după pupăturile „ri-

tualice” i-am poftit în sufragerie. S-au gătat și introducerile clasice, am aflat motivul vizitei la București și faptul că Viorica venise doar ca să vadă orașul, pe care l-știa doar din vederi. A avut timp puțin, dar a străbătut suficient de multe străzi și bulevarde ca să-și facă o idee. O idee mare, pentru că a rămas uimită de ce a văzut. Cel mai mult i-a plăcut metroul! Și Dâmbovița, dar și „Casa de Modă”, în vitrina căreia văzuse o superbă haină de nură. Și Capșa... A fost încântată. I-am invitat la cină. Gică veni cu o idee ciudată: să punem masa jos. Pe covor, în mijlocul sufrageriei! Să stăm „ca romanii”! Eram uluiți! Gică a insistat, pentru că așa vrea el să se răsfete aici, la mine în casă. Viorica era încântată chiar dacă n-aveam în meniu „limbi de rândunici”.

Am pus o pătură, peste ea două fețe de masă și apoi am adus castronele cu fulgii de creveți, „cocuțele” fragede, două castronele cu zacuscă, trei castronele cu salată de crudități, un castron cu maioneză de usturoi, două cu un sos picant făcut în premieră și câteva șnițele din piept de pui. Șnițele pe naiba! Eram mai mult niște așchii de cărnăți îngroșate cu ou și pesmet! Imi era rușine, dar n-aveam ce face. Am deschis și trei cutii cu buturi albaneze, un fel de scoici micuțe, foarte gustoase peste care am turnat niște mușei. Am mai pus pe masa-covor și o sticlă de vodcă, însoțită de trei păhărele.

Tolăniți cât erau de lungi, pe lângă fața de masă, se simțeau foarte bine, rezemați de pernele aruncate pe covor și-mi transmiteau o relaxare plăcută. Sprijiniți într-un cot,

se străduiau să ajungă cât mai aproape, ba de un castronel, ba de altul, înmuindu-și cartofii în sosuri. Se bucurau ca niște copii de uriași. Viorica s-a ridicat și a adus niște hăioșe bestiale, pufoase și dulci, „Na! Ti-am adus hăioșe! Vezi? Mi-am adus aminte ce-ți place!”, mi-a zis ea încântată.

Era trecut de 12:00 noaptea, ascultam jazz, în surdina și ne-am pus pe povestit. De una, de alta, timpul a trecut și ne-am trezit dimineața cu sticla goală, castronașele pustii, fără fulgi de creveți, cu doi-trei cartofi pricăjiți uitați în castron și câteva „cocuțe” adormite pe un platou.

Cu sacii de noutăți golii, cu greea în gât, cu lene și somn a trebuit să ne întindem oasele, pe unde ne împrăstiaserăm, ca să ne ridicăm într-un final plin de oftături și trosnituri de oase. Prietenii mei, aveau să plece acasă, la ei în Ardeal. După o cafea tare și după ce ne-am spălat cu o apă caldă mai rece ca apa rece, mintile s-au limpezit și prietenii mei erau gata de plecare. Înainte de a ieși, Viorica mi-a lăsat în dar unul dintre pachetoalele pe care le adusese. Ne-am pupat și ne-am despărțit când a claxonat taxiul. Casa mi-a rămas goală ca o peșteră.

Curioasă, am deschis pachetoaiul și din el au ieșit pe rând, două „scânduri” de clisă, o pulpă de purcel, un săngerete, două roți de cașcaval și un burdușel de brânză, toate afumate! M-am așezat pe scaun și... Mda! Ce era să fac? Erau prietenii mei! Numai ciudați d'ăștia... Alții n'am!

Veronica BECTAȘ

ARTICOLUL ZILEI

Cu tricolorul la catarg, pe întinsurile de apă ale planetei

Într-o atmosferă de puternică angajare patriotică, generată de tezele, ideile și orientările cuprinse în magistralele cuvântări rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recentele plenare ale CC al PCR și Consiliul Național al Oamenilor Muncii, în proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea, sărbătorim Ziua Marinei Republicii Socialiste România.

La această tradițională sărbătoare, marinarii patriei, asemenea întregii națiuni, dau expresie totalei și entuziației lor adeviziuni la Hotărârea Plenarei CC al PCR cu privire la propunerea de reafirmare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la cel de-al XIV-lea Congres, în funcția supremă de secretar general al partidului, vie recunoaștere a uriașelor sale merite în elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, garanția sigură pentru împlinirea mărețelor obiective ale ridicării țării pe noi trepte de progres și civilizație.

Continuatoarea demnă a unor glorioase tradiții de muncă și luptă ale poporului român, marina română a cunoscut în anii socialismului, mai cu seamă în epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, o impetuoasă dezvoltare.

Transpunerea în viață a programului național de construcții navale, elaborat la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fundamentat și stimulat puternic activitatea din acest domeniu, asigurând mai buna organizare a producției și a muncii, îmbunătățirea concepției constructive, modernizarea și diversificarea tipurilor de nave, mărirea permanentă a tonajului acestora.

Drumurile noi ale navelor noastre, simbolic inaugurate de motonava „București”, prima navă din țara noastră care a făcut înconjurul lumii, ating astăzi 1.200 de porturi din peste 150 de țări de pe toate meridianele globului, față de circa 200 de porturi în 1965.

În cei 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea, marina românească a cunoscut o dezvoltare impetuoasă. Dacă în 1965 flota comercială dispunea de 32 de nave cu un tonaj total de 143.000 tdw, astăzi poartă tricolorul la catarg pe mările și oceanele lumii peste 270 de mineraliere, petroliere și cargouri însumând un tonaj de aproape 5 milioane tdw. Producția șantierei navale moderne, dispuse de-a lungul Dunării și al litoralului Mării Negre a crescut în această perioadă de peste 27 de ori.

Nouă dovadă a atenției pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă dezvoltării marinei române moderne, recenta vizită a secretarului general al partidului, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la Întreprinderea de Construcții Navale, în portul Constanța, se constituie, prin dialogul de lucru purtat, prin sarcinile și orientările formulate cu acest prilej, într-un minunat program de muncă și viață pentru navigatorii, muncitorii, tehnicienii și inginerii, pentru toți lucrătorii portuari din țara noastră.

Aflați în posturile de onoare ale datoriei la fruntariile pe apă ale țării, la Dunăre sau la Marea Neagră, marinarii militari, puternic mobilizați de documentele recentei Plenare a CC al PCR, prezintă, de ziua lor, patriei, partidului, comandantului nostru suprem un bogat raport ostășesc.

Mărturie stau în acest sens calificativele maxime obținute în complexe exerciții tactice executate la aspra școală a mării, la lansările de rachete, tragerile de artilerie sau misiunile de dragaj, tot mai multele unități și subunități care și onorează cartea de vizită prin cucerirea prestigiosului titlu de frunte.

Fapte de muncă, fapte de viață, împliniri cu care oamenii mării, aflați permanent în posturile datoriei, întâmpină cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, cel de-al XIV-lea Congres al partidului, un atestat al bărbăției și devotamentului, al hotărârii lor de a fi scut de neclintit cuceririlor revoluționare, libertății, suveranității și independenței scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

Căpitan de rangul 3

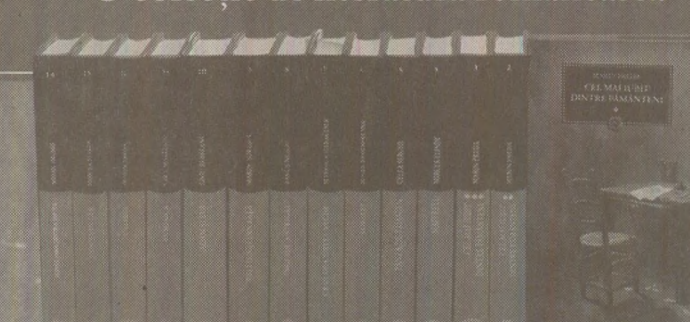
Ioan Ciubucă

„Informația Bucureștilui”, nr. 11125/1989

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** 10,9 LEI
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

OMUL NOU ÎN STIL ROMÂNESC

La proiectul „omului nou”, început în anii '50, se lucra din greu, fără șanse de desăvârșire

Tiparul omului nou comunist a devenit o preocupare constantă, ducând până la extrem o obsesie a regimului lui Ceaușescu. Numeroase articole de presă au descris acest ideal și au fost cea mai bună cale de a-i infuza ceva vitalitate.

Secțiunea de departe cea mai dezvoltată a recent publicatelor, „Teze al celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român” se ocupă de „punerea pe picioare a activităților ideologice, politice și educaționale menite să creeze Omul Nou”. Această preocupare este caracteristică tuturor regimurilor totalitare; fiecare astfel de regim e obsedat să îmbibe populația cu propriile sale valori și, prin mobilizarea acesteia, să își îndeplinească marile țeluri sociale.

Încercarea de a clădi acest „Om Nou” nu este recentă; rădăcinile ei sunt de gâsit în era stalinistă, în special în munca lui Anton Makarenko. Ceaușescu însuși a plătit un tribut timpuriu acestei tendințe având în vedere că a plasat făurirea Omului Nou printre „sarcinile cele mai importante” ale primului congres al PCR,

după ce a venit la putere (cel de-al IX-lea congres, în iulie 1965). Următoarele citate, frecvent repetate, au fost formulate de Ceaușescu în aceeași perioadă: „Intenționăm să perfecționăm cel mai nobil produs al naturii: omul, creatorul a tot ceea ce există în societate”. Ceea ce este izbitor însă este că actuala campanie este derulată pe fondul unei dezideologizări a societății care are loc (deși nu în toate țările) în Europa de Est. Acest lucru creează un contrast extrem de puternic între stalinismul aberant românesc și alte zone ale Europei de Est.

Ca un model tangibil în viitor, al omului nou, propaganda PCR a prezentat în mod constant Comunistul prin excelență atât ca pe un „om care este și care devine nou” și care „creează o atmosferă pură, onestă, sănătoasă moral”. Secretarul-general al partidului este prezentat deseori ca exemplul viu al acestui om nou. El este deja „noul om care croiește un timp nou”, ale cărui fapte sunt „prefigurate de spiritual vizionar al istoricului și revoluționarului Nicolae Bălcescu” cu mai bine de un secol în

urmă. Soția lui Ceaușescu, Elena, este și ea prețuită ca un „model ideal pentru întregul popor” și ca un „exemplu de luptă și de viață dat tinerilor țării”.

Presa vestică a luat notă de această preocupare, mai ales cu prilejul planului de sistematizare și de reconstrucție urbană al lui Ceaușescu. „The Times” a comentat că „masiva concentrare de cuști de beton” de-a lungul și de-a latul României nu reprezintă decât niște „răsufători pentru Noul Om Român”; iar un critic român al planului, arhitectul Mariana Celac Botez (soția disidentului Mihai Botez), le-a văzut ca simbol al „visului lui Ceaușescu de a făuri omul nou potrivit textelor comuniste primare, din anii 1930”.

Omul nou – o schiță compozită

Nu este ușor să descrii viziunea comuniștilor români asupra Omului Nou. Chiar și slujbașul partidului Ion Lăncrănjan a trebuit să admită într-un articol recent că „omul nou apare ca o noțiune abstractă lipsită

de substanță umană”. El a pretins, totuși, că această creatură nu a fost „de fabricație scriitoricească, un proiect abstract sau produsul perfect și lipsit de viață al vreunui laborator”. Dimpotrivă, a fost o „ființă reală”, ducându-și existența în mod natural, lucrând din greu de la răsărit până la apus”. Există, într-adevăr această imagine a Omului Nou ca un obsedat de muncă, imagine evidențiată în presa oficială care, de asemenea, prețuiește „cultul muncii”, „Munca este chiar laboratorul în care Omul Nou ia formă”, a scris cotidianul partidului, Scinteia.

Această muncă exemplară este o latură a Omului Nou adesea menționată alături de componenta revoluționară. Dacă e să ne luăm după propaganda oficială, adevăratul, idealul comunist gândește și acționează în „spirit revoluționar”; el este un „inovator social” care urăște ceea ce este vechi și datat. Înarmat cu inflexibilitate „ideologică revoluționară”, Omul Nou este un fanatic al celui tip de revoluție permanentă descrisă de Ceaușescu drept un „proces care nu s-a sfârșit și

nu se va sfârși niciodată”.

Una dintre „relicvele trecutului” pe care Omul Nou le detestă cel mai mult este credința religioasă. El este un ateist incorrigibil, imun la orice formă de „misticism și obscurantism” și educat în spiritul „materialismului dialectic”, cu alte cuvinte, în litera filozofiei marxiste. Unele dintre articolele care tratează problema ateismului și a religiei au fost scrise pe un ton deosebit de agresiv și tind să descrie credința drept o dereglare psihică care trebuie „diagnosticată cu grijă”. Potrivit unui lector universitar, experiența religioasă nu e decât „o stare de alterare a conștiinței” similară cu cele care se întâlnesc în cazul dependențelor; e nevoie de tehnici speciale pentru a reintegra victimele religiei în societate.

Dan Ionescu
Radio Europa Liberă (München) –
Raport al secției de cercetare,
condusă de dr. M. Șafir. Document
din „Arhiva 1989”, Universitatea
Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Traducere din limba engleză de
Eliza DUMITRESCU)

tv 6 august 1989

11:30 Lumea copiilor

În Epoca de Aur sub tricolor și roșu steag spre comunism, tot înainte! Reportaj realizat la Forumul Național al Pionierilor. Copiii lumii doresc pacea (II). Desene animate: Roby și Boby. Redactor Ina Sterescu. Telemoteca de ghiozdan. Fiul muniților. Producție a Casei de Filme Unu, Cu: Ștefan Mihăilescu-Brăila, Aurel Giurumia, Carmen Maria Struțac, Cornel Nicoară, Gheorghe Dănilă, Paul Chiribuța, Eugen Cristian Motriuc, Ion Muscă, Dan Borcia și copiii: Iulian Bălărețu, Izabela Zaharia. Scenariul Letre Luscalov, Gheorghe Naghi. Regia Gheorghe Naghi. Episodul 1

12:25 Sub tricolor, la datorie! În întâmpinarea măreței sărbători naționale. Cu tricolorul la catarg. Reportaj cu prilejul Zilei Marinei Republicii Socialiste România. File de epopee: „Pe aici nu se trece!” Urmași ai bravilor eroi. Program literar-muzical. Redactor colonel Nicolae Cenușă

12:40 Viața satului. În întâmpinarea Congresului al XIV-lea al Partidului, congresul marilor împliniri socialiste Pentru sănătatea pământului, pentru recolte mari, sigure, stabile. Cifre și fapte din programul național de repaie a fertilității solului. Actualitatea în agricultură. Pe drumul legumelor din grădini în unitățile de desfacere și prelucrare (I). Redactor Gheorghe Verman.

13:00 Telex

13:05 Album duminical

Concert de prânz cu o formație condusă de Ștefan Cigu. Mândră zi a libertății. Documentar de Smaranda Jeleșcu. Cântec pentru țară. Muzică ușoară

Patria în August. Versuri cu: Mariaora Sterian și Nicolae Călugărița
Desene animate
Muzică ușoară în concert cu Denis Roman

Telesport
Aplauze pentru tinere talente: Simona Avesalon – laureată a Festivalului național „Cântarea României”
Mari comici ai ecranului

Cântece pe versuri de poeți țărani. Muzică populară cu: Floarea Calotă, Justina Dejeu, Polina Manoilă, Saveta Bogdan Ene. Versurile aparțin poezilor țărani: Emilia Jercosan, Eleonora Ignat, Gheorghe Nistor-Ungureanu, Secvența telespectatorului, Regia artistică Luminița Dumitrescu. Redactorii ediției: Gh., E. Marian, Ovidiu Dumitru

14:50 Angajamente onorate
Reportaj dedicat Zilei Minerului
Redactor Maria Haineș

15:00 Închiderea programului

19:00 Telex

În întâmpinarea marii noastre sărbători naționale

19:20 Cântarea României

Omagiul țării, conducătorului iubit

Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de cultură și educație socialistă a județului Dolj. Redactori: Elise Stan, Irina Nistor, Nicolae Holban. Regia Dan Cojocaru

20:25 Film artistic

Comedie de modă veche

Producție a studiourilor sovietice

Premieră TV cu: Alisa Freindl, Igor Vladimirov. Regia: Era Savelieva, Tatiana Berezanțeva

21:50 Telex

22:00 Închiderea programului

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Cooperativa Tehnomecanica, cu sediul în București, încadrează în condițiile Legii nr. 12/1971 revizor contabil

Căutăm persoană îngrjițe copii un an, zona Operei

Întreprinderea de Vinuri și Rachiri București, cu sediul în Municipiul București, Șoseaua Electronicii nr. 19, Sector 2 organizează concurs în vederea ocupării posturilor de șef secție și contabil-șef pentru Fabrica de Vinificare și produse Spirtoase, cu sediul în Municipiul Giurgiu. Condițiile de studii și vechime necesare sunt cele prevăzute de Legea nr. 12/1971. Cere- rile vor fi depuse la sediul întreprinderii în Municipiul București

Întreprinderea de Industrializarea Laptelui București, cu sediul în Bd. Armata Poporului, nr. 19, Sector 6 încadrează de urgență: lucrători com- merciali cu gestiune (primitori, dis- tribuitori, magazineri), absolvenți ai liceului economic sau școala profes- sională comercială în condițiile Legii nr. 22/1969, conducători auto cu

gestiune, cu permis de conducere gradele C, D, E, absolvenți ai școlii medii și trei ani vechime

Instituțl de Cercetări Textile cu sediul în București, Strada Lucrețiu Pătrășcanu, nr. 16, Sector 3, scoate la concurs în condițiile Legii 12/1971 pos- tul de economist, specialitatea finan- te-contabilitate.

VÂNZĂRI

Vând garsonieră liberă, cu depen- dințe, încălzire centrală în vilă, zona Gara de Est. Posed autorizație Bicicletă Pegas pliantă, motoretă Mobra

Apartament 2 camere, confort spor- rit, Sălăjan și dormitor Drobeta

Vând Dacia 1300

Combina Pilot, picup, radio, dublu caset

Vând mixer stereo 12 canale, digital Delay, puteri 100x2 și 200x2, Crossover active stereo, două căi, equalizator 2x10 benzii, boxe medii, înalte 200W. Cumpăr autoturism puțin rulat

Computer Sinclair Spectrum nou, aparat filmat Quartz sigilat

vremea

Vremea a fost în general instabilă cu cerul temporar noros. Au căzut ploii mai ales sub formă de averse însoțite de frecvente descărcări electrice și izolat grindină în regiunile centrale și estice și pe arii mai restrânse în rest. Izolat cantitățile de apă au depășit 20 l/mp. Vântul a prezentat unele intensificări din sectorul nord-vestic, îndeosebi în zona de munte, cu viteze

între 40-50 km/h. Temperaturile maxime au marcat o scădere în regi- nile sudice și estice și au fost cuprinse între 24 și 32 grade. La București vre- mea a fost în general instabilă cu cerul temporar noros. Au căzut ploii sub formă de averse și au fost semnalate descărcări electrice. Temperatura ma- ximă a fost în jur de 29 grade, iar cea minimă într 16-18 grade.

Marină

ORIZONTAL: 1) Ține direcția navei. 2) Cablu care leagă o ambarcație de țărm – Pânze de corabie. 3) Știința navigației – Elev marinar. 4) Ultima maree! – A pluti. 5) Localitate în Norvegia – Mai mare pe mare. 6) Începe croaziera! – Cupru (simb). – Cale! 7) A stabili – La hublou! 8) Localitate în Cehoslovacia – Întindere de apă sărată. 9) Paludism – 10) Veche corabie cu pânze (pl.).

VERTICAL: 1) Deschizătură în puntea navei. 2) Întreprindere pentru mecanizarea agriculturii (siglă) Vârtej. 3) Mișcare oscilatorie a apelor – Teluriu (simb.). 4) Plasă de prins pește – Mare liniștită. 5) Pitic – Metal prețios – În navă! 6) Râu în URSS. Ambarcațiuni sportive. 7) Secol – Fluviu în Africa – Mic pește marin. 8) Navă care duc alte nave. 9) Numele a două ostroave dunărene – Izvoare de apă termală. 10) Perie dințată – Omăt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: UTE, IMEL, AIM

„Informația Bucurestului”,
An XXXVII, Nr. 11 125

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Bunul gospodar nu risipește

La Baia Mare, acțiunea celor 3R se desfășoară ca o adevărată bătălie – și cred că termenul folosit de Lasdislau Szasz, directorul Întreprinderii jude- țene pentru recuperarea și valorifi- carea materialelor refolosibile Mara- mureș cu care – după un raid prin câteva cartiere ale municipiului – am purtat un lung dialog, nu e căușii de puțin exagerat, având în vedere că întreprinderea pe care o conduce are menirea să contribuie nemijlocit la asigurarea unei însemnate părți din necesarul de materii prime și ma- teriale ale economiei naționale. Ca prime obiective ale raidului nostru,

două din punctele fixe de colectare, cel din centrul vechi, de pe Strada Trenului, lângă Piața de legume, și cel din Strada Oborului, în imediata apropiere a Târgului de vite. Cu litere mari, vizibile de la depărtare, amândouă anunță ce materiale se pot preda. În curți, pe platforme be- tonate, barăci pentru neferoase și hârtie, containere pentru toate cele- lalte materiale colectate. Remarc pre- sele manuale pentru hârtie – cu care, aveam să aflăm, sunt dotate toate punctele de colectare – iar la cel de lângă Târgul de vite, și un cântar pen- tru atelaje, grație căruia, în numai

câteva minute, fără nici un efort spe- cial, cetățenii veniți la târg din lo- calitățile județului valorifică obie- ctele metalice care le privesc în gos- podărie.

Este ora 15:30. Amândouă punctele de colectare sunt închise. Programul, cu excepția unei singure zile, când activitatea se prelungește până la ora 16:00, indică închiderea la ora 15:00. Nu știu care au fost criteriile pentru stabilirea acestui program, dar cred că prelungirea orarului măcar în unele zile ale săptămânii și pe timpul după- amiezii, ar da posibilitatea unui nu- măr mai mare de cetățeni să predea materialele ce nu le mai sunt de folos.

Nu aceeași este situația rulotei (funcționând ca „punct fix”) din Strada Cuza Vodă, în noul cartier de locuințe „Decebal”, al cărui gestionar-remizier, Teodor Irimuş, a afişat programul: „8-20”. Rulota e plasată lângă blocul în care locuiesc, ne spune. Dimineața predau copiii și pensionarii; cei care se află la serviciu vin după-amiază, uneori chiar și după ora 20:00. Toată lumea știe că mă găsește aici, oricând. În iunie, la colectat materiale în va- loarea de 61.075 lei. Luna aceasta vreau să-mi depășesc propriul record.”

Te-ai fi așteptat ca, în condițiile unor asemenea realizări acesta să fie unicul loc unde cei din cartier își pot aduce obiectele de care nu mai au nevoie. Totuși, la numai câteva zeci de metri, pe aleile blocurilor din jur, număr alte 5 containere ale IJRVMR. Este, cred, o convingătoare pledoarie pentru un program prelungit.

Parcurg în continuare orașul. La blocul din Aleea Rotundă nr. 5, con- tainerul e aproape plin. În jur, nici un ciob de sticlă, nici o foaie de hârtie. „E normal să procedăm așa, îmi spune Ioan Coroș, membru în Comitetul asociației de locatari, care, de curând, a încheiat cu IJRVMR un protocol priv- ind colectarea materialelor reflosi- bile de la membrii asociației. Depunând aici tot ce nu ne mai este util în gospodărie, practic, toate obie- ctele, fără a bloca și urăți spațiul din jur, iar banii câștigați în acest fel intră în fondurile asociației.”

Să fie acesta un lucru pe care îl știu

numai unele dintre asociațiile de locatari ale orașului? Așa s-ar părea, de vreme ce numeroase alte con- tainere (la fel de îngrijite realitate, vop- site în verde sau portocaliu, culorii ce se integrează plăcut mediului) sunt înconjurate de cioburi, hârtii, deseuri textile aruncate la voia întâmplării.

– Nu există nici o metodă spre a-i obliga să se comporte civilizată pe cei care „economisesc” o secundă, arun- când pe jos, dar irrosind în fapt mai mult timp și bani, prin degradarea unor materiale ce ar putea fi refolosite prin murdărirea străzilor, a spațiilor verzi ale orașului? Este una din întrebările cu care mi-am început dia- logul cu directorul Lasdislau Szasz.

– O mare parte dintre containerele noi au fost plasate de curând în oraș. Programul de măsuri privind imbu- nătățirea sistemului de colectare și preluare a materialelor refolosibile de la populație prevede mărirea numă- rului acestor containere, la nivelul realizat, cu încă 2.000. În Maramureș am realizat 200, din care 30 au fost plasate în apropierea blocurilor cu ale căror asociații de locatari am încheiat protocoale. Vedem colaborarea cu aceste asociații ca pe un factor impor- tant în munca noastră de educare a populației, de conștientizare a ace- steia asupra importanței gestului fiecărui cetățean de a colecta și preda toate obiectele ce se adună, în timp, în propria gospodărie, și pot fi refolosite.

– Am în față o „foaie volantă” și trei „fluturași”. Mi se pare remarcabil modul în care au fost gândite și re- alizate aceste materiale propagandis- tice. Ați pus, astfel, la dispoziția po- pulației o serie de informații și co- mentarii utile, care facilitează înțe- gherea rolului unei acțiuni sociale de o deosebită importanță pentru eco- nomia națională. În același timp, prin lista de sortimente a materialelor refolosibile ce pot fi predate (cu exem- plificările de obiecte ce intră în această categorie) populația a aflat că poate valorifica, practic, toate obie- ctele de prisos din gospodăria proprie. La fel de importantă mi se pare și lista cuprinzând cantitățile de materiale ce pot reprezenta contravaloarea unei

zile-muncă, pentru informarea acele- ra care vor să-și onoreze în acest fel obligațiile ce le revin din Legea nr. 1/1985. V-aș putea întreba acum, to- varășe director, care au fost rezultatele concrete în urma difuzării acestor materiale?

– Este vorba de o perioadă foarte scurtă, de numai două săptămâni, așa că nu putem aprecia cu mare exatice- tate. De fapt, succesele pe care le sperăm sunt urmarea unui cumul de măsuri întreprinse în ultima vreme.

– Vă rog să vă opriți la câteva dintre ele, prin prisma rezultatelor obținute în primele șase luni ale acestui an, dar și a situațiilor întâlnite în raidul între- prins împreună în oraș.

– Dacă la fier vechi și hârtie, spre exemplu, planul a fost depășit la deseuri textile, cioburi și mase plas- tice, realizările au fost mult sub plan. Explicarea cauzelor a fost relevantă pentru noi. Acum, importante sunt măsurile. Una dintre ele s-a gene- ratizat deja în întregul oraș: pe lângă toate Centrele de achiziție sticle și bor- cane, am plasat containere pentru cioburi. Din păcate, mai sunt per- soane care preferă să arunce la ghe- na de gunoi multe obiecte ce pot fi va- lorificate. Până când vom reuși să le convingem de necesitatea de a le preda centrelor noastre, municipali- tatea a luat măsura ca pe toate plat- forme de gunoi ale orașului să fie instalate containere (6 dintre acestea și-au ocupat deja locul fixat) pentru materialele refolosibile, având per- sonal special încadrat pentru sortare. Astfel, nici un material ce poate fi refolosit nu se va mai pierde.

În Maramureș, ca pretutindeni în țară, bătălia celor 3R se da așa cum se cuvine. Succesul ei va însemna nu numai îndeplinirea unor sarcini ma- jore la nivelul economiei naționale, ci și o importantă victorie asupra pro- priilor noastre prejudecăți privind lu- crurile ce devin inutile la un moment dat. Patriotismul nu se manifestă nu- numai în acte majore, el implică o atitu- dine civică în toate compartimentele vieții noastre.

Roxana Paicu Manolescu
Flacăra, nr. 30/1989